EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 20.10.2021.
COM(2021) 638 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kuras Komisijai piešķirtas saskaņā ar Direktīvu 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA)

KOMISIJAS ZIŅOJUMS
EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI
par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kuras Komisijai piešķirtas saskaņā ar Direktīvu 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA)

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvā 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem([1]) (EEIA direktīvā) ir noteikti noteikumi par EEIA apsaimniekošanu ar mērķi sekmēt ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, galvenokārt novēršot EEIA rašanos, kā arī veicinot to atkalizmantošanu, reciklēšanu un citus resursu atgūšanas veidus, lai samazinātu likvidēto atkritumu apjomu un uzlabotu resursu efektīvu izmantošanu un vērtīgu otrreizējo izejvielu ieguvi.

Ar EEIA direktīvas 20. pantu Komisijai ir piešķirtas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, lai:

- noteiktu pārejas posma pielāgojumus, kas nepieciešami, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties sasniegt direktīvā noteiktos EEIA savākšanas rādītājus (7. panta 4. punkts);
- vajadzības gadījumā grozītu VII pielikumu par selektīvās apstrādes prasībām, lai ieviestu citas apstrādes tehnoloģijas (8. panta 4. punkts);
- noteiktu kritērijus, pēc kuriem novērtē, vai EEIA apstrāde ārpus ES notiek atbilstoši līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem (10. panta 3. punkts);
- IV, VII, VIII un IX pielikumu pielāgotu zinātnes un tehnikas attīstībai (19. pants).

2. JURIDISKAIS PAMATS

Saskaņā ar EEIA direktīvas 20. panta 2. punktu pilnvaras pieņemt dažādus deleģētos aktus Komisijai tika piešķirtas uz piecu gadu laikposmu no 2012. gada 13. augusta.

2017. gada 18. aprīlī Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedza ziņojumu[2] par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar EEIA direktīvu. Atbilstīgi 20. panta 2. punkta trešajam teikumam pilnvaru deleģējums automātiski tika pagarināts uz vēl vienu piecu gadu termiņu, kas beidzas 2022. gada 13. augustā. Šo ziņojumu Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei, kā noteikts 20. panta 2. punkta otrajā teikumā, lai informētu par to, ko tā šajā periodā ir darījusi, īstenojot pilnvaras pieņemt deleģētos aktus.

Saskaņā ar 20. panta 2. punktu pilnvaru deleģējums automātiski tiek pagarināts uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu, vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. DELEĢĒJUMA ĪSTENOŠANA

Laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija deleģētās pilnvaras, kas tai piešķirtas saskaņā ar EEIA direktīvu, nav izmantojusi tālāk izklāstīto iemeslu dēļ.

[1] *OV L 197, 24.7.2012., 38. lpp.*
[2] *COM/2017/0172 final.*

3.1. Pārejas posma pielāgojumi, kas nepieciešami, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties sasniegt direktīvā noteiktos savākšanas rādītājus (7. panta 4. punkts)

Iepriekšējā Komisijas ziņojumā par deleģēto pilnvaru īstenošanu cita starpā bija norādīts, ka Čehija, Latvija, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija ir izmantojušas EEIA direktīvas 7. panta 3. punktā paredzēto atkāpes iespēju atlikt savākšanas rādītāju sasniegšanu no 2019. gada līdz pašu izvēlētam datumam, kas nedrīkst būt vēlāks par 2021. gada 14. augustu. Šo atkāpes iespēju ir izmantojusi arī Bulgārija, Lietuva un Malta.

Iepriekšējā ziņojumā tika secināts, ka nav tādu īpašu apstākļu, kuru dēļ būtu pamatoti pieņemt deleģēto aktu ar turpmākiem pārejas posma pasākumiem.

Kā jau tika ziņots, nolūkā palīdzēt pārvarēt grūtības, kas varētu rasties mērķrādītāju sasniegšanā, Komisija dalībvalstīm sniedza atbalstu un norādes; tas tika darīts ar mērķorientētas atbilstības uzlabošanas iniciatīvas palīdzību, kuras pamatā ir 2016. un 2017. gadā veikts pētījums[3]. Konkrētāk, mērķis bija gūt pārskatu par valstu praksi EEIA apsaimniekošanas jomā un novērtēt ar EEIA direktīvu saistītos dalībvalstu īstenošanas pasākumus un rezultātus. Tika apzināti kritiskie faktori un šķēršļi, kas kavē mērķrādītāju sasniegšanu, kā arī paraugprakse, lai dalībvalstis varētu mācīties cita no citas un pilnveidot EEIA rīcībpolitiku un praksi nacionālā līmenī.

Attiecībā uz 2019. gada savākšanas mērķrādītājiem ir jāņem vērā, ka saskaņā ar EEIA direktīvas 16. panta 6. punktu dalībvalstīm minētā gada dati jāpaziņo 18 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām, t. i., līdz 2021. gada jūnija beigām. Šā ziņojuma sagatavošanas laikā Komisija no dalībvalstīm vēl nebija saņēmusi visu oficiāli ziņoto datu kopumu par EEIA savākšanas rādītājiem 2019. gadā.

Komisija konstatē, ka arī pašreizējā laikposmā, uz ko attiecas šis ziņojums, nav bijis tādu īpašu apstākļu, kuru dēļ būtu pamatoti pieņemt deleģēto aktu par pārejas posma pielāgojumiem, kas paredzēti, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties sasniegt EEIA direktīvā noteiktos savākšanas rādītājus, jo īpaši savākšanas rādītājus, kas piemērojami no 2019. gada.

3.2. VII pielikuma grozījumi (8. panta 4. punkts)

VII pielikums attiecas uz EEIA materiālu un detaļu selektīvu apstrādi.

Ar EEIA direktīvas 8. panta 4. punktu Komisija ir pilnvarota grozīt VII pielikumu, lai ieviestu citas apstrādes tehnoloģijas, kas cilvēku veselības un vides aizsardzības jomā nodrošina vismaz tādu pašu līmeni.

Periodā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija nav secinājusi, ka būtu nepieciešams veikt jelkādus pasākumus, kas varētu būt par pamatu VII pielikuma grozīšanai.

Saistībā ar minētajā pielikumā aplūkoto jautājumu Komisija no 2018. gada decembra līdz 2020. gada novembrim veica pētījumu par EEIA apstrādes kvalitātes standartiem (“*Study on*

[3] *“WEEE compliance promotion exercise”:* https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/09c7215a-49c5-11e8-be1d-01aa75ed71a1/language-en.

quality standards for the treatment of WEEE")[4], kas ietvēra arī padziļinātas apspriedes ar ieinteresētajām personām. Minētajā pētījumā cita starpā tika ierosināts, ka to vielu, maisījumu un sastāvdaļu saraksta ierakstos, kuri saskaņā ar VII pielikumu ir jāatdala no atsevišķi savāktiem EEIA, ir jāizdara grozījumi, ņemot vērā jaunus zinātniskus pierādījumus par bīstamām sastāvdaļām, materiāliem vai vielām, kas ir EEIA sastāvā[5], un ņemot vērā pašreizējās apstrādes tehnoloģijas. Pētījums tika īstenots plašākā kontekstā ar iespējamu EEIA apstrādes prasību tālāku izstrādi un saskaņošanu, un tā pamatā ir arī EEIA direktīvas 8. panta 5. punktā dotais pilnvarojums. Pašlaik tiek veikts sīkāks novērtējums[6] par saistīto ekonomisko, vidisko un sociālo ietekmi, un šo novērtējumu ņems vērā, nākotnē lemjot par iespējamiem VII pielikuma grozījumiem, par kuriem patlaban nevar lemt atsevišķi.

3.3. Kritēriji, pēc kuriem novērtē, vai EEIA apstrāde ārpus ES notiek atbilstoši līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem (10. panta 3. punkts)

Saskaņā ar EEIA direktīvas 10. panta 2. punktu no ES eksportētos EEIA minētās direktīvas 11. pantā noteikto saistību un mērķrādītāju izpildē ieskaita vienīgi tad, ja eksportētājs saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1013/2006 un (EK) Nr. 1418/2007, kas attiecas uz atkritumu sūtījumiem, var pierādīt, ka apstrāde ir notikusi atbilstoši nosacījumiem, kas ir līdzvērtīgi šīs direktīvas prasībām. Direktīvas 10. panta 3. punktā noteikts, ka Komisijai ir jāpieņem deleģētie akti, ar kuriem nosaka sīki izstrādātus noteikumus, kuri papildina 10. panta 2. punktā izklāstītos noteikumus, jo īpaši attiecībā uz kritērijiem, pēc kuriem novērtē, vai EEIA apstrāde ārpus ES notiek atbilstoši līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem.

Papildus iepriekšējā ziņojumā izklāstītajām norisēm Komisija, īstenojot pētījumu par EEIA apstrādes kvalitātes standartiem[7], atjaunināja 2013. gadā veiktu pētījumu, kura mērķis bija apzināt un salīdzināt variantus, kā novērtēt un dokumentēt līdzvērtīgus apstrādes apstākļus, un sniegt ieteikumus par vislabākajiem rīcībpolitikas variantiem (vai variantu). Pētījuma ietvaros notika arī apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Bez tam Komisija patlaban izskata Atkritumu sūtījumu regulu[8], un šajā kontekstā arī tiek izskatīti kritēriji, pēc kuriem novērtē līdzvērtīgus nosacījumus par atkritumu apstrādi ārpus ES.

Cita starpā ņemot vērā patlaban notiekošo darbu, Komisija nevienu deleģēto aktu saskaņā ar EEIA direktīvas 10. panta 3. punktu nav pieņēmusi. Tomēr ES vides, izejvielu un aprites ekonomikas rīcībpolitiku kontekstā šie pasākumi joprojām tiek uzskatīti par prioritāti, un tos turpinās izvērtēt kopā ar Atkritumu sūtījumu regulas izskatīšanas kontekstā ierosinātajiem priekšlikumiem.

3.4. IV, VII, VIII un IX pielikuma pielāgošana zinātnes un tehnikas attīstībai (19. pants)

---

[4] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-193365602.

[5] *Šādi zinātniski pierādījumi var būt pēdējo 20 gadu konstatējumi un jauninājumi noturīgu organisku piesārņotāju (NOP) un īpaši bīstamu vielu (SVHC) jomā, ko regulē ķimikālijām veltītie tiesību akti.*

[6] *Šā ziņojuma sagatavošanas laikā Komisija gatavojās sākt pētījumu, kurā plānots novērtēt, kādus pasākumus varētu veikt, lai vēl vairāk saskaņotu prasības par EEIA apstrādi, un to iespējamo ietekmi, un paredzams, ka brīdī, kad šo ziņojumu iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei, pētījums jau būs uzsākts.*

[7] https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2004b067-726a-11eb-9ac9-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-193365602.

[8] *Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (OV L 190, 12.7.2006., 1.–98. lpp.).*

IV pielikums ietver EEI kategorijās ietilpstošo EEI neizsmeļošu sarakstu; VII pielikums attiecas uz EEIA materiālu un detaļu selektīvu apstrādi; VIII pielikumā ir noteiktas tehniskās prasības EEIA glabāšanas un apstrādes vietām, bet IX pielikumā ir norādīts EEI marķējuma simbols.

Laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija nepieņēma attiecīgus deleģētos aktus, ar kuriem iepriekš minētie pielikumi tiktu pielāgoti zinātnes un tehnikas attīstībai.

Runājot par iepriekš minēto VII un VIII pielikumu, Komisijas uzdevumā veiktajā pētījumā par EEIA apstrādes kvalitātes standartiem papildus citiem ierosinātajiem variantiem ir identificētas konkrētas prasības, kuras varētu iekļaut abos minētajos pielikumos, lai tos pielāgotu zinātnes un tehnikas progresam. To vidū ir prasības par to, kā apstrādājami tādu veidu EEIA, kuru apmērs pēdējos gados arvien pieaug (piemēram, fotoelementu paneļi, gaisa kondicionēšanas iekārtas, plakanie displeji, ledusskapji, kuros tiek izmantoti vakuuma izolācijas paneļi, vai litija akumulatorus saturoši EEIA), un kuri iepriekš minētajos pielikumos nav iekļauti, jo agrāk šāda veida atkritumi neradās.

Minētos variantus, kā arī citus variantus, kā vēl vairāk uzlabot un saskaņot EEIA apstrādes standartus, Komisija vēl turpina izvērtēt, veicot iepriekš minēto sekojumnovērtējumu.

4. SECINĀJUMS

Komisija šajā ziņojumā aprakstīto iemeslu dēļ pēdējos piecos gados nav īstenojusi deleģētās pilnvaras, kas tai piešķirtas ar Direktīvu 2012/19/ES. Minēto iemeslu dēļ tā varētu šīs pilnvaras īstenot nākotnē.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi ņemt vērā šo ziņojumu.